

N:o 84.

Auk. till Riksd. kansli den 4 maj 1900, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande till landtförsvaret af mark, tillhörande förra kronofogdebostället Westerhus n:o 2 och förra regementspastorsbostället Westerhus n:o 3 i Jemtlands län.

(1:a U. A. o. I. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden för den 30 mars innevarande år har Kongl. Maj:t i en till Riksdagen samma dag aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlemnad proposition (n:o 77) föreslagit Riksdagen medgifva,

att för utvidgning af Jemtlands fältjägerregementes mötesplats finge från den 14 mars 1901 till regementet upplåtas dels från förra kronofogdebostället $\frac{1}{2}$ mantal Westerhus n:o 2 det område, innehållande 19,625 hektar, som å en af förste landtmätaren John Tjerneld år 1897 affattad kartad inneslötes af en med siffrorna I—X angifven gränslinie och dels från förra regementspastorsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Westerhus n:o 3 det å kartan inom linien XI, XII, IV, V, VI, VII och VIII upptagna område af 12,566 hektar, samt

att det å samma karta inom punkterna p. x. y. z. angifna område, 1,87 hektar, tillhörande mötesplatsen, finge utbytas mot ett lika stort område af skogsmarken till Westerhus n:o 3, å kartan betecknad med punkterna l. p. n.

Af förenämnda statsrådsprotokoll inhemtas, hurusom Kongl. Maj:t enligt bref den 29 maj 1896 efter Riksdagens medgifvande förordnat, bland annat, att af f. d. corpschefs-bostället 2 1/2 mantal n:o 1 Kungsgården å Frösön vissa områden, hufvudsakligen afsedda för anordnande af en ändamålsenlig skjutbana och till plats för regementets och officers-corpsens byggnader, skulle från den 14 mars 1897 upplåtas till Jemtlands fältjägerregemente och med dess mötesplats sammanläggas; att regementet skulle ega rättighet att i och för sina öfningar obehindradt beträda en del af boställets skogsmark; samt att, derest det funnes oundgängligen nödigt att för militära öfningar beträda området till någon af de å nämnda skogsmark belägna torplägenheterna, regementschefen skulle, för hvarje gång sådant inträffade, med vederbörande, så vidt ske kunde, på förhand träffa uppgörelse rörande den ersättning, som i följd häraf kunde dem tillkomma.

Med erinran härom har regementschefen uti skrifvelse till Kongl. Maj:t den 31 december 1896 anført, att genom Kongl. Maj:ts förenämnda bref någon tillökning i egentlig mening af öfningsplatsen såsom sådan icke i annan mån skett än genom rättigheten att för öfningarna beträda skogsmarken, men att denna rätt förlorat sin väsentligaste betydelse vid det förhållande, att uppgörelse med vederbörande lägenhetsinnehafvare om ersättning för skeende skada visat sig vara förbunden med stora svårigheter. Ehuru mötesplatsen med sin nuvarande omfattning kunde anses någorlunda tillräcklig för manskapets enskilda utbildning, vore det dock för de militära öfningarna i öfrigt oundgängligen nödvändigt, att densamma utvidgades, hvilket lämpligen kunde ske derigenom, att till mötesplatsen lades åtskilliga i vester och norr derom belägna områden, tillhörande f. d. regementsfältskärsbostället Westerhus n:o 1, f. d. kronofogdebostället Westerhus n:o 2 och f. d. regementspastorsbostället Westerhus n:o 3.

Härtill komme, att erforderlig kontroll från regementets sida icke för närvarande kunde utöfvas rörande de förhållanden, hvilka inom nämnda boställen egde rum, och hvilka vore af sådan beskaffenhet, att de i afsevärd mån störande inverkade på den sedliga uppfostran, som borde bibringas regementets personal.

Vid öfverlemnande af denna framställning hade chefen för sjette arméfördelningen derjemte framhållit, bland annat, att det för regementets fältmessiga utbildning vore af synnerlig vikt, att möjlighet funnes för utförande på sjelfva lägerplatsen af militära tillämpningsöfningar, särskildt stridsöfningar med större styrka; att mötesplatsen, förutom de mindre områden, som genom ofvannämnda kongl. bref tillagts densamma,

innehölle 72,25 hektar; att de områden, som regementschefen anhållit måtte till regementet upplåtas, hufvudsakligen bestode af åker och ängsmark, delvis beväxt med trädgrupper af mindre omfattning; att en utvidgning af mötesplatsen jemväl komme Norrlands artilleriregemente till godo; äfvensom att anordnandet af samöfningar mellan de olika vapnen genom utvidningen komme att väsentligen underlättas.

Uti afgifvet utlåtande i detta ärende hade arméförvaltningen å fortifikations-, intendents- och civila departementen, med företeende af en utaf förste landtmätaren John Tjerneld år 1897 affattad karta öfver inegorna till ofvannämnda boställen n:is 2 och 3 Westerhus samt Frösö lägerplats, till en början erinrat, hurusom förvaltningen redan i yttrande den 11 januari 1895, angående då föreslagen utsträckning af regementets mötesplats, uttalat den åsigt, att, i händelse platsen behöfde ytterligare utvidgas, mark tillhörande dessa boställen lämpligen borde därför tagas i anspråk, så snart de rörande desamma upprättade arrendekontrakt upphörde att gälla. Då emellertid några särskilda skäl icke blifvit förebragta för utvidning af platsen, på sätt regementschefen föreslagit, jemväl med mark tillhörande bostället Westerhus n:o 1, ansåge arméförvaltningen det för ändamålet tillräckligt, om de omedelbart invid lägerplatsens nuvarande vestra och nordvestra gräns belägna områden, tillhörande Westerhus n:is 2 och 3, hvilka å den föredragna kartan betecknats, det förra med siffrorna I—X och det senare med XI, XII, IV, V, VI, VII och VIII lades till lägerområdet.

Jemlikt en af förste landtmätaren Tjerneld gjord uträkning skulle den areal, som enligt arméförvaltningens förslag sålunda komme att för utvidgningen tagas i anspråk, utgöra:

af Westerhus n:o 2.....	19,625	hektar
” ” n:o 3.....	12,566	”
	<hr/>	
	eller tillhopa 32,191 hektar.	

För att fältet skulle erhålla en lämplig begränsning i norr, på sätt linien A, K, H, R å kartan utvisade, erfordrades emellertid dessutom, att ett område af 1,87 hektar, tillhörande mötesplatsen och betecknad med p, x, y, z, utbyttes mot ett lika stort område af Westerhus n:o 3, å kartan angifvet med l, p, n.

Vidare hade arméförvaltningen anfört, att de å ifrågavarande områden belägna 13 byggnader egdes af kronan, med undantag af ett arrendatorn af Westerhus n:o 3 tillhörigt boningshus, brandförsäkradt

för 2,200 kronor och i värde uppskattadt till 1,500 kronor, en till lokal för småbarnsskola använd torpstuga, hvilken utan olägenhet för den omgifvande markens användande för militära öfningar skulle kunna kvarstå och fortfarande för samma ändamål begagnas, samt ett mindre boningshus. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af regementschefen afgifvet förslag rörande användningen af de kronan tillhöriga byggnaderna hade arméförvaltningen uttalat den åsigt, att trenne byggnader borde, med hänsyn till timrets dåliga beskaffenhet, säljas, hvaremot de öfriga äfvensom det arrendatorn af Westerhus n:o 3 tillhöriga boningshuset, hvilket borde af kronan inlösas, skulle till olika ändamål för regementets behof användas. Dessa sistnämnda byggnader erfordrade dock åtskilliga reparationer, som beräknats kosta tillhoppa 1,550 kronor, från hvilket belopp köpeskillingen för de byggnader, som skulle säljas, beräknad till 150 kronor, dock borde frånräknas, hvadan det belopp, som till betäckande af reparationskostnaderna erfordrades, uppginge till 1,400 kronor.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, hade arméförvaltningen hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes dels hos Riksdagen göra framställning derom, att ofvanberörda å kartan angifna områden, tillsammans 32,191 hektar, måtte få tilläggas regementets mötesplats, samt att, för vinnande af den för fältet föreslagna begränsningen i norr, ofvan omförmälda område, 1,87 hektar, tillhörande lägerplatsen, finge utbytas mot ett lika stort område af bostället Westerhus n:o 3, dels ock från fjerde hufvudtitelns allmänna besparingar anvisa ej mindre 1,500 kronor för inlösen af förenämnda boningshus, tillhörigt arrendatorn å bostället Westerhus n:o 3, än äfven 1,400 kronor att användas till reparationer å samma boningshus och de kronan tillhöriga byggnader, som för regementets behof komme att bibehållas.

Slutligen hade domänstyrelsen, som äfven blifvit i ärendet hörd, med öfverlemnande af infortrade yttranden från t. f. domänintendenten i Jemtlands län och landshöfdingeembetet i samma län, meddelat, att hemmanen Westerhus n:is 2 och 3 vore utarrenderade för tiden intill den 14 mars 1901; att arrendeafgifterna utgjorde, för det förra 250 kronor och för det senare 150 kronor; att det i arméförvaltningens utlåtande omförmälda mindre boningshuset tillhörde enskild person, hvilken af arrendatorn erhållit rätt att under arrendetiden hafva det stående å boställets mark; att, hvad anginge den till skollokal använda torpstugan, Frösö församling icke, för så vidt domänstyrelsen hade sig bekant, förvärfvat rätt att för framtiden besitta den mark, hvarå stugan vore uppförd; samt att den areal, som, derest den begärda upplåtelsen

af mark till mötesplatsen bifölles, komme att af ifrågavarande boställen kvarblifva under domänstyrelsens förvaltning, utgjorde: af *Westerhus n:o 2*, sammanlagdt 108,171 hektar, deribland ett från hemmanets öfriga inegor helt och hållet afskildt område, innehållande 6,275 hektar, benämndt *Vestra inegoskiftet* och beläget invid bostället *Westerhus n:o 1*, samt hemmanets skogsmark 95,95 hektar, och af *Westerhus n:o 3* 80,586 hektar, deraf skogsmark 72,213 hektar; hvarjemte domänstyrelsen, som i likhet med t. f. domänintendenten och landshöfdingeembetet icke haft något att erinra mot det af arméförvaltningen framställda förslaget, hemstält beträffande framtida användningen af de delar utaf boställena, som icke för mötesplatsens behof toges i anspråk, att det s. k. *Vestra inegoskiftet* finge tillsammans med bostället *Westerhus n:o 1* utarrenderas; att återstoden måtte till kronopark afsättas; samt att enligt lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring särskilda mantal måtte åsättas de olika delarne af ifrågavarande boställen, derest dessa komme att på föreslaget sätt disponeras.

På grund af hvad i detta ärende sålunda förekommit, och då en utvidgning af Jemtlands fältjägerregementes mötesplats otvifvelaktigt vore af behovet påkallad ej blott för öfningarnas ändamålsenliga bedrivande, utan äfven för upprätthållande af god ordning å platsen, hade departementschefen inför Kongl. Maj:t understödt ifrågavarande framställning till den omfattning, som af arméförvaltningen föreslagits; och skulle han, derest Riksdagen lemnade sitt medgifvande dertill, att de för fältets utvidgning och för den föreslagna regleringen af dess norra gräns erforderliga områden af nämnda boställen mötesplatsen tilläggas, framdeles finge i öfriga delar underställa frågan Kongl. Maj:ts vidare pröfning.

På grund af hvad departementschefen sålunda anført, hemstälde han, det Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta förevarande proposition.

Efter tagen kännedom om de till ärendet hörande handlingar och kartor, får utskottet, då det genom hvad vederbörande myndigheter i denna fråga anført synes vara ådagalagdt, att den ifrågasatta utvidgningen af öfningsplatsen å Frösön är behöflig, och då utskottet af de i ärendet företedda handlingarne funnit framgå, att kronans å ifrågavarande område belägna byggnader komma att användas för tillgodoseende af militära behof å mötesplatsen, hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende
föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 4 maj 1900.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
